

Поряд із розвинутою інфраструктурою та кваліфікованими фахівцями національна система аудиту має апробоване нормативно-правове, інформаційно-методичне та програмно-технологічне забезпечення, яке оновлюється відповідно до потреб і вимог суспільно-господарської практики, що динамічно змінюється. Нині відбувається черговий етап удосконалення нормативного регулювання вітчизняного аудиту, обумовлений потребами застосування в Україні міжнародних стандартів аудиту як національних. Критерієм подальшого розвитку аудиту в Україні стає орієнтація на прийняті світовим співтовариством міжнародні вимоги до аудиторських перевірок і супутніх послуг.

Висновок. За період незалежності в Україні створено національну систему аудиту, покликану сприяти розвитку національного господарства та демократизації суспільного життя країни. Структура забезпечення й функціонування цієї системи продовжують удосконалюватися в міру підвищення ролі аудиту у забезпеченні самокерованості громадянського суспільства та сектора економіки, який є його основою.

Література

1. Закон України “Про аудиторську діяльність” №3126-ХІІ (3126-12) від 22.04.93 р. (зі змінами і доповненнями).
2. Бондар В.П. Удосконалення системи організації аудиторської діяльності в Україні // Формування ринкових відносин в Україні.-2008.-№9(88).-С.16-18.
3. Пилипенко І.І., Шевчук В.О. 15 років аудиту в Україні: досвід захисту інтересів суспільства і держави // Аудитор України.-2008.-№6(134).-С.16-20.
4. Пилипенко І.І., Шевчук В.О. Національна система аудиту: проблеми становлення і розвитку // Бухгалтерський облік і аудит.-2007.-№3.-С.5-12.
5. Редько О. Аудиторські послуги в Україні: перші кроки до ринку // Бухгалтерський облік і аудит.-2008.-№1.-С.48-55.
6. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти.-Львів: “Новий Світ-2000”, 2002.-504 с.

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ОБОРОТНИМ КАПІТАЛОМ

Кругт В. В.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Воронєцька І.С.

Розглянуто теоретичні та практичні аспекти удосконалення організаційного механізму управління оборотним капіталом аграрного підприємства.

Вступ. Перехід економіки України до якісно нової моделі побудови економіки, яка передбачає реформування відносин власності та системи управління господарським механізмом, зумовлює необхідність нового підходу до поглибленого дослідження питань сутності оборотного капіталу і вивчення тих функцій, які він виконує у ринковому механізмі. Для вітчизняної економіки термін “оборотний капітал” є відносно новим. Більш звичним і застосованим є термін “оборотні кошти”, який фігурує у законодавчих і нормативних актах та у господарській практиці. Проте, в умовах інтеграції українських підприємств у міжнародний економічний простір виникає необхідність єдиного тлумачення і методології дослідження такої різнопланової економічної категорії як оборотний капітал з метою порозуміння різних суб’єктів господарської діяльності в межах країни та за її кордоном.

Дослідженням механізму управління оборотним капіталом присвячені праці вітчизняних та зарубіжних вчених: І.Балабанова, У.Баумоля, І.Бланка, Б.Буркинського, Ю.Брігхейма, Д.Гороваго, В.Ковальова, О.Коновалової, Д.Мартіна, П.Мірошнікова, М.Міллера, В.Шеремета, А.Заїнчковського, А.Золотарьова, П.Осіпова, А.Поддєрьогіна, О.Стоянової, О.Терещенка, В.Фролова, Д.Орра, Д.Томкінса, тощо.

Постановка завдання. Мета даного наукового дослідження полягає в виявленні практичних аспектів удосконалення організаційно-економічного механізму управління оборотним капіталом аграрного підприємства.

Результати. Досліджуючи сутність оборотного капіталу необхідно враховувати три аспекти: політекономічний, управлінський і фінансовий.

Активи підприємства являють собою контрольовані ним економічні ресурси, сформовані за рахунок інвестованого в них капіталу, що характеризуються детермінованою вартістю, продуктивністю і здатністю генерувати дохід, постійний оборот яких в процесі використання пов’язаний з факторами часу, ризику і ліквідності.

Зарубіжні науковці вбачають в оборотному капіталі фірми інвестицію в короткострокові активи – готівку, ліквідні цінні папери, товарно-матеріальні запаси і рахунки дебіторської заборгованості. Вони тлумачать оборотний капітал як сукупність активів та поточних зобов’язань, а їх різницю визначають як чистий (власний) оборотний капітал.

Недостатність джерел формування оборотних коштів призводить до недофінансування господарської діяльності та до фінансових ускладнень. Наявність зайвих джерел оборотних коштів на підприємстві сприяє створенню наднормативних запасів товарно-матеріальних цінностей, відволіканню оборотних коштів з

господарського обороту, зниженню відповідальності за цільове й раціональне використання як власних, так і позичених коштів.

Механізм управління оборотним капіталом являє собою систему елементів, що регулюють процес розробки та реалізації управлінських рішень в цій сфері.

Виходячи із загальновідомих підходів до управління господарською діяльністю підприємства, що застосовуються для розв'язування конкретних завдань управління, можна відзначити такі основні системи проведення аналізу оборотного капіталу підприємства: горизонтальний аналіз, вертикальний аналіз, порівняльний аналіз, аналіз ризиків, аналіз коефіцієнтів, інтегральний аналіз.

Формування раціональної структури джерел фінансових ресурсів підприємства для фінансування необхідного обсягу його оборотного капіталу та забезпечення бажаного рівня доходів є одним із найважливіших завдань управління оборотним капіталом та фінансового менеджменту підприємства в цілому.

Будь-яке підприємство для фінансування своєї діяльності потребує достатнього обсягу фінансування. Управління фінансуванням оборотних активів підприємства підкорене цілям забезпечення необхідної потреби в них відповідними фінансовими ресурсами та оптимізації структури джерел формування цих ресурсів. З урахуванням цієї мети на підприємстві розробляється політика фінансування оборотних активів.

В економічній літературі існують різні підходи до визначення суті оборотного капіталу, основними з яких є: 1) грошові ресурси, вкладені до оборотних виробничих фондів і фондів обігу для забезпечення безперервного виробництва і реалізації виробленої продукції; 2) активи, які на протязі одного виробничого циклу або одного календарного року можуть бути перетворені в гроші. На нашу думку, оборотний (працюючий) капітал – це частина капіталу промислового підприємства, інвестована в його поточні активи.

Залежно від сфери функціонування, оборотний капітал авансується в оборотні виробничі фонди і фонди обігу для забезпечення безперервного процесу виробництва, реалізації продукції і отримання прибутку. Співвідношення оборотних коштів, що знаходяться у сфері виробництва і у сфері обігу, неоднакове в різних галузях економіки, що пояснюється особливостями організації виробництва, постачання і збуту, а також системою розрахунків. У аграрному секторі такою характерною особливістю є значна матеріаломісткість продукції.

Останніми роками, разом з методиками управління ефективністю оборотним капіталом, в Україні активно ведеться пошук нових показників ефективності його використання з виділенням механізму управління фінансовою стійкістю. При цьому завдання управління оборотним капіталом зводиться до пошуку оптимуму між ризиком втрати ліквідності та ефективністю. Нами запропоновано виділити 4 групи чинників (табл.1), що впливають на швидкість обороту і ефективність використання капіталу.

Таблиця 1

Класифікація факторів, які впливають на ефективність, ліквідність і оборотність оборотного капіталу

Фактори		
Загальні	Специфічні	
Внутрішні	Галузева специфіка	<ul style="list-style-type: none"> - зниження тривалості фінансового циклу підприємства за рахунок раціонального управління елементами оборотного капіталу; - зниження матеріаломісткості продукції і непродуктивних втрат за рахунок раціонального використання всіх видів ресурсів і організації виробництва; - зміна норм витрачання запасів і нормативів оборотних коштів за рахунок впровадження нової техніки і технології та раціонального управління рухом запасів; - прискорення оборотності та ефективності використання за рахунок комплексного механізму управління оборотним капіталом; - удосконалення механізму управління ОК за рахунок поліпшення системи обліку і документообігу.
	Кон'юнктура ринку	<ul style="list-style-type: none"> - конкурентні позиції підприємств на ринку; - інфляційні процеси; - цінова кон'юнктура світового ринку.
	Географічні межі ринку	<ul style="list-style-type: none"> - віддаленість від потенційних постачальників і покупців; - вибір раціональних форм постачань виробничих запасів, готової продукції; - віддаленість від магістральних шляхів сполучення.
Зовнішні	Державне регулювання	<ul style="list-style-type: none"> - податкова політика держави; - встановлення форм розрахунків НБУ; - регулювання готівкового і безготівкового обігу грошових коштів НБУ; - встановлення курсу обміну валют НБУ.

Ефективність умов постачання сировини, збуту готової продукції, оплати, що формують швидкість і ефективність кругообігу на зовнішніх стадіях, визначають конкурентну позицію підприємства на ринку. Чинниками державного регулювання, що впливають на ефективність оборотного капіталу, є адекватна податкова політика, регулювання грошового обігу НБУ, а чинниками географічних меж ринку – розміщення джерел виробничих запасів і потенційних покупців готової продукції.

Процес прийняття рішень, орієнтованих на збільшення ефективності при збереженні платоспроможності, має враховувати характерні особливості фінансово-господарської діяльності аграрних підприємств, значною мірою залежні від того, яку позицію вони займають на ринку, яка політика державної

підтримки сільськогосподарського товаровиробника.

Проблема прискорення обігу оборотних коштів і залучення їх джерел в аграрного сектору може вирішуватись шляхом формування організаційно-економічного механізму оптимального управління оборотним капіталом, представлено на рис. 1.

На нашу думку, організаційні механізми оптимального управління оборотним капіталом в аграрній сфері мають включати: раціональну структуру управління оборотним капіталом (наявність підрозділів і служб підприємства); гнучку організаційну взаємодію даних підрозділів і служб підприємства (розподіл функцій управління); чіткий розподіл оперативного управління елементами оборотного капіталу між підрозділами і службами для підвищення ефективності їх використання і контролю. На рішення в області управління поточними активами накладаються такі обмеження: вони не повинні суперечити стратегічним цілям підприємства; їх наслідки повинні бути вигідними з погляду підприємства в цілому, а не тільки з погляду управління оборотним капіталом; зниження норм оборотних коштів не повинно викликати зупинки виробництва через їх нестачу; їх наслідки не повинні призводити до погіршення психологічного клімату в колективі.

Рис. 1. Організаційно-економічний механізм оптимального управління оборотним капіталом

Висновок. Механізм управління оборотним капіталом являє собою систему елементів, що регулюють процес розробки та реалізації управлінських рішень в аграрній сфері.

Організаційний механізм оптимального управління оборотним капіталом в аграрній сфері має включати: раціональну структуру управління оборотним капіталом (наявність підрозділів і служб підприємства); гнучку організаційну взаємодію даних підрозділів і служб підприємства (розподіл функцій управління); чіткий розподіл оперативного управління елементами оборотного капіталу між підрозділами і службами для підвищення ефективності їх використання і контролю.

Література

1. Бланк И.А. Управление активами и капиталом предприятия. - К.: Ника-Центр, Эльга, 2003. - 448 с.
2. Финанси підприємств: Підручник/ А.М.Поддєрьогін, М.Д.Білик, Л.Д.Буряк та ін.; Кер.кол.авт. і наук.ред.проф.А.М.Поддєрьогін. – 5-те вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2004. – С.186-222.
3. Фролов В.И. Система управления оборотным капиталом сельхозпредприятий в условиях рынка // Современные социально-экономические проблемы и пути их решения. - Материалы научно-практической конференции. - Симферополь: Таврия, КИБ, 2000. - С.36-38.